

Preventivní program

š. r. 2022/2023

Základní a mateřská škola Krahulčí

Tel. 564 566 125, e-mail: reditel@zsmskrahulci.cz, www.zsmskrahulci.cz

Zpracovala: Mgr. Nad'a Vokřínková a Mgr. Michaela Novotná

Obsah

Charakteristika školy	4
Vnitřní a vnější informační zdroje školy	4
Bezpečná škola	7
Školní řád	7
Krizový plán školy	7
Předcházení rizikovému chování	7
Řešení přestupků dle závažnosti	9
Riziková místa ve škole a mimo ni	11
Východiska a cíle preventivního programu	12
Základní východiska programu	12
Hlavní cíle preventivního programu	12
Zaměření preventivního programu	15
Aktivity na úrovni celé školy	15
Aktivity na úrovni ročníku/třídy	15
Konkrétní možnosti prevence pro žáky, pedagogy, rodiče	18
Pro žáky	18
Pro učitele	19
Pro rodiče	20
Pedagogičtí pracovníci školy	21
Ředitelka školy	21
Metodik prevence	21
Pedagogičtí pracovníci (učitelé, asistentka pedagoga, vychovatelka)	21
Nepedagogičtí pracovníci	22
Evaluace	23
Přílohy	24
Tabulka prevence	24

Charakteristika školy

Základní a mateřská škola Krahulčí je malotřídní školou rodinného typu. Naše škola zajišťuje výuku pro žáky 1. – 5. ročníku základní školy. Kapacita školy je 40 žáků, i díky tomu lze na škole budovat příjemnou rodinnou atmosféru. Žáci pěti ročníků jsou rozděleni do dvou tříd. Ve školní roce 2023/2024 je I. menší třída složena žáky z 1. a 2. ročníku, II. větší třída je složena žáky z 3. – 5. ročníku. Zároveň na některé předměty (matematika, anglický jazyk aj.) je oddělen 3. ročník, a tak je zajištěna vyšší kvalita výuky a lepší přehlednost v rámci mezilidských vztahů napříč ročníky.

Škola je koncipována do jedné budovy, při které je využíván sál Kulturního domu Krahulčí pro hodiny Tělesné výchovy (cca 5 min chůze), dále školní družina pro výuku žáků 3. ročníku (cca 5 min chůze). Ke škole náleží taktéž mateřská škola. Vedení školy se snaží o systematické propojování těchto budov na úrovni vztahů mezi žáky i pracovníky jednotlivých budov, a to zdařilými mimoškolními akcemi pro žáky, personál, rodiče a mnohdy i veřejnost.

Vzdělávací program školy je profilován směrem ke zkušenostnímu a prožitkovému učení. Staví na základních principech objevování vztahů a souvislostí vlastní činností. Zároveň se vzdělávací program školy zaměřuje na osobnostně sociální rozvoj žáků, a to formou projektového vyučování, kooperativního učení, vysokým podílem skupinové práce, využíváním portfolia činností, komunitních kruhů a aktivit podporující zdravý kolektiv.

Vnitřní a vnější informační zdroje školy

Charakteristickým znakem naší školy je maximální podpora vzájemné, průběžné a efektivní komunikace mezi žáky, pedagogy, vedením školy, rodiči, případně dalšími organizacemi. Jako základní vnitřní informační zdroje školy jsou využívány:

- **Webové stránky školy** – všechny důležité informace včetně preventivního programu školy, pořádaných akcí lze najít na webových stránkách školy pod příslušným odkazem. Taktéž kontakty na pedagogické a další pracovníky školy jsou k dispozici na internetových stránkách školy.
- **Týdenní plány, informační tabule na budově ZŠ a školní družiny**
- **Třídní schůzky a hovorové hodiny** – rodiče jsou na prvních třídních schůzkách, pokud není domluveno jinak, (v případě nepřítomnosti e-mailem, osobně) seznámeni

s principy preventivního programu školy. Rodiče posléze obdrží kontakt na školního metodika prevence, na kterého se mohou v případě problémů obracet. Taktéž jsou seznámeni s kázeňskými postihy v případě závažného porušování školního řádu. Rodiče žáků, kteří mají v těchto oblastech potíže, jsou průběžně informováni třídním učitelem o nastalé situaci, aby mohlo dojít prostřednictvím vzájemné spolupráce rodičů a školy k řešení. V případě potřeby je také možnost využívat, kromě individuálně domluvených schůzek, také hovorových hodin (2x za pololetí). Při hovorových hodinách (individuálních třídních schůzkách) se osvědčuje přítomnost jednotlivých žáků. Je na uvážení rodičů, zda bude přítomen žák. V některých případech bude přítomnost žáka vyžádána učitelem.

- **Konzultační hodiny metodika prevence** – v rámci prevence rizikového chování, podpory jednotlivých žáků a dalších potřebných specifik spjatých s výchovně-vzdělávacím procesem, je možné využít žáky či rodiči konzultační hodiny školního metodika prevence. Mnohé ze schůzek jsou iniciovány ze strany školy, pro včasné podchycení rizikového chování. Informace o konzultačních hodinách jsou k nalezení na webových stránkách školy a byly předány jednotlivým žákům.
- **Schránka důvěry** – na naší škole funguje jak fyzická, tak elektronická schránka důvěry. Elektronická schránka důvěry na emailové adrese: schrankaduvery@zsmaskrahulci.cz, slouží (stejně jako fyzická schránka) zejména k prevenci a řešení rizikového chování, ale také k dotazům, problémům či nápadům žáků, pedagogů i rodičů. Schránka důvěry ve fyzickém prostoru školy je umístěna na chodbě při vstupu na zahradu školy.
- **Ankety**
- **Spolupráce s dalšími organizacemi v oblasti psychologické, psychiatrické a sociální péče:**
  - Školská zařízení – PPP, SPC
  - OSPOD – v případě potřeby – předávání informací, schůzky a komunikace, případně pozvánky na setkání se školním metodikem prevence či jednání s rodiči
  - Policie – spolupráce při rizikovém chování související s trestnou činností, v rizikových situacích v okolí školy
  - Krizová centra – Centrum J. J. Pestalozziho Jihlava
  - Nestátní neziskové organizace, příspěvkové, nízkoprahové organizace a spolky – Centrum primární prevence DOK Jihlava, Vrakbar, Nízkoprahové centrum

Ponorka Telč, Centrum pro rodinu Vysočina, Psychocentrum – manželská a rodinná poradna Kraje Vysočina

- Aplikace Nepanikař – je první pomocí při psychických potížích, kterou mohou mít žáci neustále u sebe – ve svém mobilním zařízení. Aplikace „Nepanikař“ poskytuje zdarma rychlou první psychickou pomoc. Tato aplikace obsahuje moduly: deprese, úzkost/panika, sebepoškozování, myšlenky na sebevraždu, moje záznamy, poruchy příjmu potravy, a především kontakty na odbornou pomoc.
- Aplikace První psychická pomoc

Bezpečná škola

Naše škola se věnuje prevenci rizikového chování v souladu se směrnicemi rizikového chování a školním řádem školy. Dále také dle preventivního programu naší školy a krizových plánů. S preventivním programem školy seznamuje učitele metodik prevence, který za toto seznámení zároveň odpovídá.

Školní řád

Písemný školní řád je k nahlédnutí v ředitelně školy.

Krizový plán školy

Vzhledem k potřebě precizního dodržování pravidel a postupů při šetření rizikového chování jsou všem pedagogům zpřístupněny úplné verze těchto postupů z MŠMT, které jsou stále aktualizovány v interní složce školy – učitel.

Obecně postupujeme v intervenci při zjištění rizikového chování v následujícím pořadí. Méně závažné události tohoto charakteru šetří, dokumentují a ošetřují třídní učitelé. Ti mohou vzniklou situaci konzultovat s metodikem prevence nebo jsou minimálně pověřeni k předání dokumentace o vzniklé situaci metodikovi prevence. Závažnější či opakované události řeší vždy třídní učitel v úzké spolupráci s metodikem prevence, případně i s ředitelem školy. Dokumentaci, jež se týká závažných událostí, si ukládá třídní učitel, metodik prevence i ředitel školy.

Předcházení rizikovému chování

Průběžně jsou monitorovány všechny projevy rizikového chování. Především se zaměřujeme na případné nezdravé vztahy v kolektivu, ponižování lidské důstojnosti, vtipy na úkor druhého a další charakteristické prvky nefungujících zdravých mezilidských vztahů mezi spolužáky.

Jedním z prostředků snímání těchto nežádoucích aktivit, po delší časový úsek je pro TU a vychovatelku v ŠD vedení Deníku třídního učitele (popř. Deníku vychovatele družiny, dále totéž jako Deník TU), kam třídní učitel/vychovatelka zapisuje veškeré tyto rizikové projevy. Na základě deníku a informací, které zachytí metodik prevence, jsou vypracovávány

aktivity pro jednotlivé kolektivy, ať už třídní nebo celoškolní. V rámci těchto aktivit se metodik prevence zaměřuje na danou problematiku kolektivu a navrhuje co nejefektivnější program pro třídu. Programy se koncipují do projektových dnů, či do třídnických hodin dle potřeby. Po domluvě a s přihlédnutím k míře nežádoucích aktivit žáků je určeno, zda těmito cílenými aktivitami, provede žáky třídní učitel nebo přímo metodik prevence.

Řešení přestupků dle závažnosti

V rámci řešení přestupků je vypracován Plán řešení přestupků dle závažnosti. Paralelně s tímto plánem využívá škola výchovná opatření dle školního řádu. Při méně závažnějších přestupcích využije učitel informativního sdělení pro rodiče v ŽK – „poznámky“.

V závažnějších případech se při mediované schůzce nebo výchovné komisi uloží žákovi výchovné opatření v souladu se školním řádem dle závažnosti přestupku. Při udělování výchovného opatření se postupuje citlivě a při zvažování jeho formy je možné přihlídnout ke stupni spolupráce daného žáka. Před nebo při udělení výchovného opatření je toto opatření vždy konzultováno s metodikem prevence a jsou o něm informováni zákonní zástupci žáka.

Plán řešení přestupků dle závažnosti

- **INDIVIDUÁLNÍ ROZHOVOR S ŽÁKEM**

Prímé řešení přestupků probíhá individuálním rozhovorem s žákem, který přestupek vykonal. Rozhovor provede třídní učitel nebo metodik prevence dle domluvy a závažnosti dané situace. O individuálním rozhovoru budou informováni rodiče a bude o něm proveden zápis v deníku TU. Individuální rozhovor s žákem proběhne mimo kolektiv žáků.

- **MEDIOVANÁ SCHŮZKA S RODIČI A ŽÁKEM**

V případě opakujícího se nežádoucího chování daného žáka, jsou vyzváni k návštěvě školy zákonní zástupci žáka. V tomto případě se sejdou rodiče žáka, daný žák, třídní učitel a metodik prevence. Tato schůzka probíhá formou mediace, kterou zprostředkuje metodik prevence.

Na mediované schůzce se vykomunikuje následující postup, tzv. „smlouva“, která se zaznamená na záznamový arch – všichni přítomní jsou seznámeni s textem na záznamovém archu a svým podpisem stvrdí souhlas s obsahem „smlouvy“. Takto zapsaný a podepsaný arch je platným vodítkem k následujícím povinnostem z něho vyplývajícím, a to pro všechny zúčastněné.

Arch si zakládá metodik prevence a třídní učitel. Předloha je k nalezení v interní složce školy – učitel, pod názvem Záznamový arch z mediované schůzky.

- **VÝCHOVNÁ KOMISE**

Pokud se všechna předchozí řešení mívají účinkem, je svolána výchovná komise. Zákonní zástupce obdrží vyzvání k dostavení se k výchovné komisi. Komise se dále účastní třídní učitel, metodik prevence, ředitel školy a v případě potřeby další pedagogický pracovník. V případech zvláště naléhavých může být k tomuto jednání přizván pracovník OSPODU.

Na výchovné komisi se vykomunikuje následující postup, tzv. „smlouva“, která se zaznamená na záznamový arch – všichni přítomní jsou seznámeni s textem na záznamovém archu a svým podpisem stvrdí seznámení s obsahem a nutnost jeho dodržování. Takto zapsaný a podepsaný arch je platným vodítkem k následujícím povinnostem z něho vyplývajícím, a to pro všechny zúčastněné.

Arch si zakládá metodik prevence a třídní učitel. Předloha je k nalezení v interní složce školy – učitel, pod názvem Záznamový arch z výchovné komise.

- **DOPORUČENÍ KONTAKTU S ODBORNÍKY**

V případě neúspěšnosti předchozích opatření je svolána výchovná komise. Zákonným zástupcům žáka je doporučen odborník na danou problematiku. Jsou jim předány návrhy kontaktů a je domluven časový úsek, ve kterém zákonní zástupci odborníka kontaktují a domluví si s ním schůzku. V případě, že by jim nevyhovoval doporučený odborník, mohou najít odborníka, dle svého uvážení. Tento odborník musí splňovat danou kvalifikaci v oboru, jež škola doporučila.

Do záznamového archu z výchovné komise se sepíše průběh schůzky (viz výchovná komise).

- **POSTUP PŘI NEÚSPĚŠNOSTI PŘEDCHOZÍCH OPATŘENÍ**

V případě, že i výchovná komise se bude mívjet účinkem, je škola připravena žáku udělit výchovné opatření v souladu se školním řádem. Dle závažnosti opakujícího se nežádoucího chování, je škola povinna informovat příslušné orgány (OSPOD, PČR apod.)

V případě nezájmu rodičů bude v nejbližším možném čase kontaktován OSPOD.

V případě porušení zákona bude tato situace neprodleně oznámena Policii ČR.

Riziková místa ve škole a mimo ni

Žáci jsou v třídnických hodinách na začátku školního roku informováni o bezpečném pohybu na půdě školy i mimo ni. K rizikovým místům školy patří tělocvična, hřiště, šatny, relaxační zóny ve třídách, toalety a školní zahrada. Poté také situace přesunu dětí na oběd, do školní družiny, zpět do školy z dopoledního vyučování v ŠD a při návratu na odpolední výuku z oběda.

Východiska a cíle preventivního programu

Základní východiska programu

Základním východiskem preventivního programu je **podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky, mezi žáky a učiteli**. Dále podpora vzájemných pozitivních vztahů mezi učiteli a pracovníky ZŠ navzájem. A v neposlední řadě **podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi „trojúhelníkem“ učitel – rodič – žák**. Neméně důležitým obsahem tohoto východiska je vytváření **bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí** s pevnými mantinely a jasnými hranicemi. Preventivní program za tím účelem:

- podporuje liberálně – demokratické hodnoty,
- podporuje solidaritu a toleranci,
- podporuje vědomí sounáležitosti,
- podporuje každodenní komunikaci a vztahy mezi žáky a učiteli,
- posiluje a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy,
- uplatňuje spolupráci mezi žáky a rozvíjí jejich vzájemný respekt,
- rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Hlavní cíle preventivního programu

Dlouhodobé cíle:

- **bezpečné a přátelské klima uvnitř jednotlivých tříd** a školní družiny jako sdílená vize žáků, pedagogů, vedení školy i rodičů,
- **důvěryhodné pozitivní mezilidské klima na úrovni celé školy**, jež zahrnuje celou vztahovou síť školy: žáci, rodiče, učitelé, další pedagogové, veřejnost i odborná veřejnost,
- **minimalizace šikany, kyberšikany a dalšího rizikového chování**

- **dostupná, fungující a využitelná nabídka pomoci a podpory** pro žáky, celé třídy, pedagogy i rodiče, kteří se dostávají do těžkých situací souvisejících či prolínajících se s prostředím školy.

Krátkodobé cíle (školní rok 2023/24)

- Zavedení deníku TU/ŠD, tak aby každý TU se svým deníkem průběžně pracoval, tedy informoval každý měsíc metodika prevence předáním deníku TU. V případě bezodkladné situace (šikana i její počáteční stádia, přestupek proti školnímu řádu, další závažné situace nebo dle uvážení) informoval metodika prevence neprodleně.
- Vypracování tabulek prevence pro jednotlivé třídy a v závislosti na potřebě preventivních aktivit tyto aktivity uskutečnit.
- Spolupráce s organizacemi a externisty mimo školu (Vrakbar, Digiděti aj.). Výběr preventivních programů pro projektové dny zastřešuje metodik prevence. Za další preventivní aktivity jsou zodpovědní zejména třídní učitelé, kteří nejlépe vědí, co jejich třída potřebuje. Na realizaci programů do tříd se podílí i učitelé dalších školních předmětů, pod které závažné preventivní aktivity také patří.
- Mgr. Michaela Novotná absolvovala Koučovací výcvik pro pedagogy I., kterým prohloubí svoji kompetenci ve vedení preventivních programů, individuálních rozhovorů s žáky, případně nabídne profesní koučink kolegům.
- Na přelomu měsíc září/říjen – po schválení a publikování Preventivního programu školy, realizovat informativní schůzku metodika prevence společně s ředitelem školy pro všechny pedagogické pracovníky školy.
- Pravidelné setkávání TU s metodikem prevence 1x týdně v úterý. Zde bude probíhat i průběžné informování pedagogů ohledně prevence a její zavedení do praxe běžného života školy.
- S ředitelkou školy projednat zavedení fyzické schránky důvěry. Školní metodik prevence by se měl oběma třídám představit, nabídnout své služby rodičům i žákům a seznámit žáky s možným použitím schránky důvěry.
- Podpora TU při práci s třídním kolektivem.
- Užší spolupráce mezi TU, vychovatelkou ŠD a metodikem prevence, z hlediska propojenosti, vzájemné informovanosti, kontroly preventivních aktivit na škole, průběžná práce s tabulkou preventivních aktivit. Ta je součástí deníku TU a ŠD a

slouží k vypracování závěrečného zhodnocení Preventivního programu. Zajištění informačního toku mezi TU a vychovatelkou ŠD zajistí metodik prevence, který bude informovat TU o dění v uplynulém týdnu.

- Žáci se SVP – hlavním cílem je jejich integrace do třídních kolektivů, vytvoření pocitu bezpečí, nicméně i respektování pravidel třídy a školy. Přispívat k tomuto procesu začlenění bude i asistentka pedagoga v I. třídě.

Zaměření preventivního programu

Aktivity na úrovni celé školy

Mezi mechanismy podporující prevenci rizikového chování jsou na úrovni celé školy zařazeny následující aktivity:

- **Projektové vyučování a celoškolské projekty** umožňují seznámit se s aktuálními tématy formou intenzivní spolupráce ročníků napříč třídami, celou školou. Žáci se vzájemně poznávají a rozvíjejí spolupráci bez ohledu na věk, jedná se současně o podstatný prvek prevence ponížování osobní důstojnosti a autenticity, a to jak u žáků daného ročníku, tak žáků starších ročníků vůči mladším.
- **Zkvalitnění příznivého třídního klimatu ve třídních kolektivech** formou organizování výletů, exkurzí, adaptačních programů pro nově vytvořené kolektivy.
- **Organizování celoškolských akcí a akcí směřujících k oživení klimatu ve škole**, které zábavnou formou zpříjemní školní i mimoškolní prostředí v rámci vztahů žák – žák, žák – rodič – učitel (karneval, zahradní slavnost, limonádová přestávka apod.)
- **Akce zaměřené na zvyšování právního povědomí** (využití nabídek různých druhů spolupráce s PČR a městskou policií) – podle potřeby
- **Environmentální výchova** (výukové programy v rámci hodin PRV a PŘV, výroba košů na třídění odpadu v PČ, třídění plastu a papíru, sběr odpadu napříč celou školou – papír, víčka od PET lahví, hliník, EKO den apod.)
- **Peer program** – aktivní zapojení předem připravených, zdravě žijících vrstevníků (vybraných dle kritéria přirozené autority ve skupině), ti pozitivně a neformálně působí na formování postojů ostatních žáků.

Aktivity na úrovni ročníku/třídy

Mimo prevence na úrovni celé školy byla stanovena **závazná témata prevence pro daný ročník a její minimální časová dotace** (viz tabulka preventivních aktivit, která je k nahlédnutí na webu školy či v interní složce – učitel). Závazné preventivní aktivity pro třídy uskutečňuje třídní učitel/vychovatelka ŠD nebo pedagog předmětu, pro který je konkrétní

preventivní aktivita stanovena. Dále může tyto aktivity uskutečnit spolupracující externí organizace.

Nespecifická prevence je zaměřena na **komplexní posílení zdravé osobnosti a schopností člověka**. V rámci nespecifické prevence se jedná o aktivity napomáhající snižování nebezpečí vzniku a rozvoje jakéhokoliv rizikového chování. Aktivity cílí na zdravý životní styl, rozvoj sociálních a komunikačních dovedností, zdravý emoční vývoj osobnosti aj. Tyto schopnosti mladého člověka (žáka) napomáhají orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání, posilují zdravou, funkční, nenásilnou komunikaci, zvyšují schopnost řešit problémy, adekvátně reagovat na stres, neúspěch, kritiku, pomocí předem naučených mechanismů. Dále napomáhají vytváření pozitivního a zdravého sociálního klimatu, tedy pocitu důvěry bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, vytvoření klidné a pohodové atmosféry, bez strachu a nejistoty. Tuto prevenci realizuje primárně **třídní učitel v rámci třídnických hodin**, či metodik prevence po předchozí domluvě. Při těchto aktivitách se učitel zaměřuje primárně na fungování kolektivu třídy a její dynamiky a specifika, rozvoj intrapersonálních a interpersonálních dovedností jednotlivých žáků. Způsob zpracování většiny témat je ponechán na volbě TU, nebo dle aktuální situace ve třídě za podpory metodika prevence.

Všeobecná specifická prevence zaměřená na rizikové skupiny osob je realizována jako **součást třídnických hodin** nebo jako **součást výuky vybraných předmětů** (přírodověda, prvouka, tělesná výchova apod.). U témat, která vyžadují citlivý přístup (syndrom týraného, zneužívaného, zanedbávaného dítěte, domácí násilí apod.) je realizace podmíněna konzultací s metodikem prevence.

Selektivní specifická prevence je v případě potřeby realizována metodikem prevence ve spolupráci s pedagogy, či externí organizací. Je realizována ve formě interaktivních programů zaměřených na řešení komplikovaných situací či problémových vztahů ve třídním kolektivu.

Indikovaná specifická prevence je zaměřena na cílenou, dlouhodobou práci s jednotlivými žáky, jejich rodinami a pedagogy. Jedná se o situace, při jejichž řešení napomáhá metodik prevence, či je doporučen externí odborník, externí organizace nebo spolupracující externí organizace.

Do interní složky „učitel“ jsou k jednotlivým tematickým okruhům průběžně vkládány metodické podpůrné materiály a aktivity, kterými lze dané téma podrobněji rozpracovat. Tyto

podklady mohou sloužit jako inspirace pro další práci se třídou, nejen ve formě prevence. Při výskytu jakýchkoliv rizikových jevů je situace urychleně monitorována a řešena, jsou s ní seznámeni zákonní zástupci žáka, případně jiné instituce dle závažnosti daného problému.

Konkrétní možnosti prevence pro žáky, pedagogy, rodiče

Pro žáky

- **Třídnické hodiny (tzv. Přivítání nového týdne)** probíhají dle potřeby v rámci výuky, ovšem doporučený rozsah pro TU je jedna celá první vyučovací hodina, každé pondělí. V těchto třídnických hodinách se **rozvíjí vzájemná komunikace, podporuje se soudržnost třídy a pozitivní zdravé klima** na základě práce v komunitním kruhu. Třídnické hodiny obsahují jak činnosti preventivního charakteru, tak aktivity zaměřené na řešení aktuálních problémů ve třídě. Je na uvážení TU, zda aktivity zaměřené na řešení aktuálních problémů zařadí pocitově do „Přivítání nového týdne“ nebo do „Poděkování našemu týdnu“. Žáci se podílí na obsahu třídnických hodin přinášením témat, spolurozhodováním o aktivitách, a to vždy v diskusi s TU.
- **Třídnické hodiny (tzv. Poděkování našemu týdnu)** probíhají vždy v pátek a je na domluvě TU a učitelů ostatních předmětů, ve které z vyučovacích hodin proběhnou. Doporučená délka rozsahu této aktivity je 15 min. Aktivita probíhá v komunitním kruhu, lze pojmut různými formami (viz interní složka učitel) a měla by zahrnovat **zhodnocení uplynulých pěti dnů, vzájemnou reflexi, prostor pro vyjádření, a především poděkování za společně strávený čas**. Tato aktivita by měla být vrcholem daného týdne.
- **Interaktivita řešení** spočívá v řešení, rizikového chování či přestupků jednotlivců, rozvrženého dle stupně závažnosti (viz plán řešení přestupků dle závažnosti).
- **Aktivní absolvování konzultací s metodikem prevence**, doporučeným Odborníkem či externí organizací by mělo být vnímáno pozitivně, a to i s účinky alternativního trestu či podmíněného odkladu snížené známky z chování. Využití „smlouvy“ s žákem a rodiči (individuální rozhovor, mediovaná schůzka, výchovná komise).
- Na webu školy jsou uvedeny konzultační hodiny metodika prevence, ve kterých po předchozí domluvě je metodik prevence pravidelně žákům k dispozici v předem určených hodinách v intervalu jednoho pracovního týdne.

Pro učitele

- **Třídní učitelé realizují třídnické hodiny v podobě strukturovaných hodin.** Kromě závazných preventivních aktivit se věnují aktuálnímu dění ve třídě s citlivostí a respektem. Základní používanou metodou je v tomto případě komunitní kruh, kde jsou řešeny a sdíleny aktuální témata. K tomuto účelu lze využívat předpřipravené metodiky (viz interní složka – učitel – prevence chování).
- **Aktivní práce a zvýšená pozornost k dynamice vztahů ve třídě** ve všech vyučovacích hodinách (případně na konci blokové výuky) proběhne např. reflexe dělení do skupin – náhodný výběr, předem vytipovaný výběr (neprohlubovat vydělení dítěte např. tím, že sedí samo, stranou či jinak). Při zachycení ostrakizace je nezbytné komunikovat s TU nebo metodikem prevence. **Nenechat problém „zrát“.**
- **Maximální senzitivita k poznámkám ponižujícího charakteru.**
- **Třídní učitelé konzultují případné problémy své třídy či projevy rizikového chování s metodikem prevence.**
- **Metodická podpora ze strany metodika prevence** probíhá průběžně dle potřeby.
- **Náhledy třídnických hodin a koučink** – v případě zájmu je možné využít náhledu třídnické hodiny metodikem prevence. Před tímto náhledem může učitel po domluvě s metodikem prevence projít úvodním rozhovorem, poté přichází náhled do hodiny, a posléze reflektivní rozhovor na koučovací bázi.
- **Koučink pro pedagoga** – v případě zájmu je možné využít koučovací rozhovor s metodikem prevence, zaměřený na pracovní témata.
- **Mezipředmětové bloky** – snaha propojovat jednotlivá témata v předmětech tak, aby žáci vnímali souvislosti. Maximální spolupráce pedagogů.
- **Složka prevence** se nachází na interním disku (učitel – prevence chování – prevence pro pedagogy).

Pro rodiče

Vybrané aktivity týkající se primární prevence jsou realizovány i se zaměřením na rodiče, mají za cíl podporovat otevřenou komunikaci mezi rodiči – žáky – školou. Mají definovat a nabídnout konkrétní podpůrné služby či opatření pro rodiče, kteří potřebují odbornou pomoc a podporu týkající se dítěte (žáka). Jedná se o tyto aktivity:

- **Nabídka konzultačních hodin:** třídních učitelů, metodika prevence,
- **zapojení** do řešení vzniklých situací – rodiče jsou přizváni na jednání s žáky,
- **komunikace se školou i preventivně,**
- **seznámení rodičů s metodikem prevence** a preventivními aktivitami,
- **seznámení rodičů s postupem** školy v případě výskytu rizikového chování,
- **setkávání s rodiči** v rámci pořádaných aktivit pro rodiče či veřejnost (uvítací táborák, dýňování, karneval, zahradní slavnost aj.),
- **PR školy** – články na webu školy.

Pedagogičtí pracovníci školy

Ředitelka školy

Ředitelka školy úzce spolupracuje s metodikem prevence i ostatními pedagogickými pracovníky, zúčastňuje se pravidelných setkání, při kterých dochází k všestranným přenosům informací ohledně aktuálních problémů a postupu při jejich řešení. Sleduje efektivitu prevence rizikového chování, problémy v kontextu celé školy a provádí personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. V případě potřeby svolává výchovnou komisi.

Metodik prevence

Metodik prevence spoluvytváří preventivní program a podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli, vychovatelkou a asistentkou pedagoga v oblasti primární prevence a v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování na škole a zakládá dokumentaci k průběhu preventivních aktivit na škole. Na škole pracuje jeden metodik prevence.

Pedagogičtí pracovníci (učitelé, asistentka pedagoga, vychovatelka)

Věnují se rozvoji všech kompetencí žáků v oblasti sociálních a komunikačních dovedností, zvládnání stresu, emocí, učí a vychovávají dle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, své poznatky zapisují do deníku TU/vychovatele a informují o nich na pedagogických radách v intervalu jednoho kalendářního měsíce. Pedagogický pracovník je v kontaktu s rodiči a ostatními pedagogickými pracovníky, čímž podporuje fungování otevřené komunikace, která je jedním ze základních principů školy. V kontaktu s rodiči je prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a další komunikace. Pedagogičtí pracovníci věnují pozornost žákům, registrují signály o možném problému žáka, hledají příčiny tohoto problému a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracují s rodiči, metodikem prevence, externími pracovníky a odborníky. Pedagogičtí pracovníci nabízejí všem rodičům individuální konzultace. Pedagogičtí pracovníci se průběžně vzdělávají v metodikách preventivní výchovy a osvojují si praktické, psychologické

a sociálně psychologické dovednosti, techniky nenásilné a otevřené komunikace, techniky rozvíjení osobnosti, metody vedoucí k vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a k řešení problémových situací.

Nepedagogičtí pracovníci

Součástí vztahové sítě a klimatu ve škole jsou také nepedagogičtí pracovníci (uklízečky, kuchařky apod.), kteří se dostávají do kontaktu s žáky. Proto je v tomto smyslu metodik prevence k dispozici i jejich potřebám, dotazům a přichází s nabídkou metodické podpory, kdy je otevřen podnětům z jejich strany. Proto definujeme komunikační linii mezi nepedagogickými pracovníky a metodikem prevence, kde při zjištění rizikových jevů, se tyto zaměstnanci obrací k metodikovi prevence a předávají mu informace.

Evaluace

Při evaluaci získáváme zpětnou vazbu konkrétně z:

- **každoroční hodnocení třídních i netřídních učitelů**, které probíhá rozhovorem s ředitelkou školy
- **kvantitativní (tabulka) a kvalitativní (deník TU) přehled výskytu rizikových jevů** – deník TU/vychovatele je analyzován každý měsíc metodikem prevence
- **evaluačních dotazníků žáků, pedagogů i rodičů**
- **hodnocení žáků**
- **specifických mapovacích nástrojů** – vykonává metodik prevence (viz deník metodika prevence)

Na základě celkové analýzy těchto výstupů, metodik prevence ve spolupráci s ředitelem školy formuluje změny na konci školního roku a vydává doporučení k plánu prevence na příští školní rok, plánuje vzdělávací potřeby pedagogů, témata pro projektovou výuku apod. Archivace a evaluace předchozích PP jsou uchovávány u ředitelky školy. Výsledky anket, průzkumů a dalších šetření zakládá metodik prevence.

Přílohy

Tabulka prevence

TÉMA PREVENCE	MINIMÁLNÍ ČASOVÁ DOTACE				
	1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída
pravidla vzájemného soužití, mapování třídního kolektivu	3	3	3	3	3
rozvoj sociálních dovedností (empatie, asertivita, komunikace aj.)	2	2	2	2	2
ponižování osobní důstojnosti, extrémní projevy agrese, intolerance	1	2	2	2	2
kyberšikana a rizikové chování v kyberprostoru (netolismus aj.)	1	1	1	2 (Inš)	2 (Inš)
prevence v adiktologii (závislost a návykové látky)	1	1	1	1	1
okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN, domácí násilí	1	1	1	1	1
spektrum poruch příjmu potravy			1 (Prv)	1 (Př)	1 (Př)
rizikové sporty a rizikové chování	1 (Tv)	1 (Tv)	1 (Tv)	1 (Tv)	1 (Tv)
rasismus a xenofobie	1	2	2	2	2
záškoláctví	1 (Prv)	1 (Prv)	1 (VI)	1 (VI)	1 (VI)
sexuální rizikové chování		1	1	1	1
CELKEM	12	15	16	17	17